

The fascist ideal is to transform sexual energy
into a «spiritual» force,
for the benefit of the community.
The erotic is always present as a temptation,
with the most admirable response being a heroic
repression of the sexual impulse*.
Susan Sontag

...Pod liściem dębu śpiewali jak dzieci**.
Tadeusz Różewicz

---

* Фашистський ідеал – перетворити сексуальну енергію на «духовну» силу, на користь суспільства. Еротика завжди подається як спокуса, до того ж пречудовою відповіддю є героїчне подолання сексуального імпульсу. (Тут і далі – переклад авторки.)

** Під листям дуба співали як діти.

#trepverter

Слова на сходах, мигтять ретроспективні кадри. Можливість бачити себе зверху, камера під стелею. Це правда? Ні, й не може бути правдою, – кут зору, зміщений кадр, – завжди щось лишається поза межами.

Завжди вислизне, вирветься, витече, втече: димчастий графарет тіні, відображення у вікні, кінчик власного носа, пальці за годинниковою стрілкою крутять об'єктив. Що видає себе за реальність? Бруд на щоці та їдкий запах шин, що палають. Вростають у небокрай багатоповерхівки, у неприємного заводу свербить іржаве залізо, безглузді інерційні кроки, крок-крок-ки.

Безсловесний спостерігач нав'язливо дихає за спиною.

– Я – що? Чого? Ви хворі, ні? Не я! Я не чіпав, ясно? Він заразний, гниє, ну хулі вам треба?

Вони говорять: ти його вбив, – і вони серйозні, випатра-не тіло на долоні важке, вагоме, але він відповідає: та ви, та дивіться, в нього крило перебите було, він з гілки впав, він *полюбасу б помер*, чого ви *придовбалися-то* до мене, ти хоч скажи їм, ну. Сенс який? Усі знають – це ти. Я – що? Ну що я? Зігу постійно кидаєш. Гіпс свастикою розмалював, як придурок. Викинь його, га? Кинь куди-небудь, мене зараз виверне. Ні, поклади на траву, закопаємо під кущем. Поховаємо. Ви хворі, ясно? Провалюй звідси, ага, шнелех-шнелех, пиздуй.

Не буду до рук брати, в мене поріз. Він був хоробрим. Хворі... Ти ще не зник?

Тепер під кущем вовчих ягід годує коріння не осиротілий птах, а моє відвологе серце. Травень, жовтушні кульбабки проростають із горобиного пір'я, дзьоб наситився землею, він більше нікому не розповість, тш-ш-ш, тише, тихіше. Ходімо звідси.

частина перша

САМОТНІ ГЛИБИ

#сік

Геометрія кімнати на десять квадратних метрів збожеволіла. Рама вікна виходить за власні кордони. Двері просідають, не зачиняються. Я прокидаюся на підлозі у вогкому вечірньому світлі, лопатка затерпла. Плутаюся у простирадлі. Від кубістичного зламу різко окреслених кутів, від суміщення граней і абрису стегна гітари паморочиться в голові: сам Хуан Ґріс перевершив себе, коли клеїв цей колаж.

З відкритого балкона, на третьому поверсі, сусідський акордеон «Полтава» скиглить французький шансон.

Так ми живемо. Бачиш, це абрикосового кольору абажур, це шафа, верхні шухляди власниця зачинила на ключ, щоб я нічого не чіпала. Вузьке високе дзеркало, комод замість столу – для мене, придатний нібито для виконання домашніх завдань. Навіть зручніше. З комода вийняли нутрощі, тобі б сподобалося: можна складати книжки, але їх немає. Шаша зайняв справжній письмовий стіл – ще радянський, із пір'яним візерунком подряпин на чорному лаку. Не знаю навіть, чи є ще щось матеріальне – переконатися, помацати.

Річ у тім, що неподалік тут тягнуться рейки, і тепер щодня, іноді вночі, я чую, як вони їдуть. Вагони, вагони. Старі, натружені, втомлені, опухлі потяги. Як важко пересуваються з одних коліс на інші. Шаша одразу купив беруші, не помічає ані гудків, ані власного хропіння, йому норм. Я не боюся темряви, мене не лякає самота, прямокутник вікна, сигналізація, псячий гавкіт і надламані силуети дерев'яних

будинків, що котяться вулицею під схил, але... хто я, як я – проти абсолютної тиші, яка все поглинає і нищить, проти паузи між тишею і тишею, непроглядної, сліпої відсутності звуків, окрім пульсації та гудіння, яка підштовхує до цілковитого ніщо.

Того самого ніщо, до якого ти зірвався. Отже, лежу, лежу вночі, на стелі спалахують і гаснуть смуги відблисків, тріскаються у кутку, переповзають на стіни, і чую, як всі – вони всі, ви всі, – як ви їдете від мене, залишаєте саму – серед спалахів, шуму, пилуки чужих меблів, запахів чужих простирادل, які не відіпрати, гарячкових підставних спогадів, впадин, випадінь, падінь, пірнання та виринання.

На сімдесят відсотків я складаюся з від'їздів, не з води. У темряві стіна ближче, ніж насправді, яма в темряві глибша, а ще ти дихаєш мені у вухо, а ще я бачу його хустинку в клітинку, а довгий гудок автівки плутаю з гудком заводу.

Плями світла на складках зім'ятого простирадла. Промені підіймаються по зап'ястях, далі – між пальцями. Заплющую очі, бачу, як трав'яні стебла врастають у вени. Тінь довша за тіло. Котра година? Шаша незабаром повернеться чи вже тут, сидить на кухні? Сліди босих ніг на лінії ліхтарного світла, яке тягнеться через усю кімнату. І лінія подовжується, продовжується, поки мружу повіки, і тінь моя, скажена, спотворена тінь, подовжується теж, разом із моїм розгубленим існуванням наосліп. Під дурний сусідський акордеон пальці мої, руки мої-не-мої танцюють.

Тебе нема. (Його нема.)

Кінець безплатного фрагмента, початок забороненого для неповнолітніх контенту. Згідно із законом про захист суспільної моралі, я можу спостерігати за власним життям тільки з широко заплющеними очима.

Гаразд, якщо слухняна – заплющу очі, буду лежати і далі без снів, серед нахилених стін, заколисана гойдалкою гілок, що б'ються у скло, рвуться тінями всередину кімнати. Хисткий дерев'яний човен заливає водою, з пробоїною у боці він дрейфує в темряві, повільно йде на дно. Обійми мене, дерево, своєю тінню, тягни до землі, до трясовини. Не буди.